

GAA-104

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

March / April - 2017

C.C.-403 : Sanskrit : Paper-I

पंचतंत्र (मित्रभेदम्), व्याकरणम्

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ (अ) नीचेना गद्यभंडोभांथी गभे ते भेनो अनुवाद करो : ८

(१) अथ प्रसवानन्तरं प्राणयात्रार्थं गतायाष्टिद्विभ्याः समुद्रो वेलाप्याजेनाण्डान्यपजहार । अथापाता सा टिट्ठिभी प्रसवस्थानं शून्यमवलेकय, प्रलप्ती टिट्ठिभभूये भो मूर्ख ! कपितमासीन्मप । ते यत्समुद्रवे लपाऽण्डानां विनाशो भविष्यति, तद् दूरतरं ब्रजावः । परं मूठनपाइङ्कारमाश्रित्य मम वचनं न करीषि ।

(२) अस्ति कस्मिंश्चिद्धनोद्देशे वज्रदंष्ट्रो नाम सिंहः । तस्य चतुरकक्रव्यमुखनामानौ शृगालवृकौ प्रत्यभूतौ सहानुगतौ तत्रैव वने प्रतिवसतः । अथान्यदिने सिंहेन कदाचिदासन्नप्रसवा प्रसववेदनया स्वयूयाद् भ्रष्टोष्टयुपविष्टा कस्मिंश्चिद्धनोद्देशे समासादिता । अथतां व्यापाध यावदुदुरं स्फोटयति तावज्जीर्वल्लधुयासेरकशिशुर्निष्क्रान्तः ।

(३) कस्मिंश्चिद् अधिष्ठाने धर्मबुद्धिः पापबुद्धिः च द्वे मित्रे प्रतिवसतः स्म । अथ कदायित् पापबुद्धिनाचिन्तितम् अहं तावन्मूर्खो दारिद्रयोपेतश्च । तदेनं धर्मबुद्धिं आदाय देशान्तरं गत्वा आश्रयेण अर्थापार्जनं कृत्वा एनमपि वंचयित्वा सुखी भवामि । अथ अन्यस्मिन् हानी पापबुद्धिः धर्मबुद्धिं प्राह-भो मित्र ।

- (બ) ગમે તે બે સંદર્ભ આપી સમજાવો : ૫
- (૧) ગતાનુગતિગો લોકો ન લોક પારમાર્થિકઃ ।
- (૨) ઉપદેશો હિ મુખાર્ણા પ્રકોપાય ન શાન્તયે ।
- (૩) આત્મવત્ સર્વભૂતાનિ વીક્ષન્તે ધર્મબુદ્ધયઃ ।
- (૪) ઉપાય ચિન્તયન્ પ્રાજ્ઞસ્તથાપાયં ચ ચિન્તયેત્ ।
- ૨ પ્રાણીકથાઓનો ઉદ્દગમ અને વિકાસ ચર્ચો. ૧૪
- અથવા**
- ૨ પંચતંત્રના મિત્રલાભની વાર્તાઓને આધારે તેમાંથી મળતો બોધ દર્શાવો. ૧૪
- ૩ પંચતંત્રની વાર્તાઓને ધ્યાનમાં રાખી વાર્તાકારની શૈલી ચર્ચો. ૧૪
- અથવા**
- ૩ પંચતંત્રનો પરિચય આપી તેના કર્તા અને સ્થળ-સમય વિશે નોંધ લખો. ૧૪
- ૪ ગમે તે બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪
- (૧) મૂર્ખ કાયબાની કથા
- (૨) ચટક કુજ્જર કથા
- (૩) મિત્રભેદ - શીર્ષક
- (૪) પંચતંત્રકારની વર્તાવલણ કલા

૫ ગમે તે સાત પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યોમાં જવાબ લખો :

૧૪

- (૧) પંચતંત્ર જેવો પશુ કથાઓનો બીજો કયો ગ્રંથ છે ?
- (૨) ત્રણ માછલાના નામ અને અર્થ જણાવો.
- (૩) પંચતંત્રના પાંચ તંત્રોના નામ લખો.
- (૪) વિષ્ણુના દૂતે આવીને ગરુડને શું કહ્યું ?
- (૫) સર્પને શું પીવડાવવાથી વિષવર્ધન થાય છે ?
- (૬) ચકલો અને હાથીની વાર્તાનો બોધ લખો.
- (૭) ગરુડના મતે સેવકે કેવું કાર્ય કરવું ન જોઈએ ?
- (૮) અસ્ અને દા ધાતુનું આજ્ઞાર્થ પરસ્મૈપદ બી.પુ.એ.વ.
- (૯) ચ્ અને કૃ ધાતુનું વિધ્યર્થ આત્મનેપદ ત્રી.પુ.એ.વ.
- (૧૦) દા અને બ્રૂ ધાતુનું આજ્ઞાર્થ આત્મનેપદ પ્ર.પુ.એ.વ.
- (૧૧) ચિનોતિ અને દદામિ રૂપો ઓળખાવો.
- (૧૨) બ્રૂવન્તુ અને સ્યાત્ રૂપો ઓળખાવો.